

5. Стрельников В. Ю. Концептуальні засади підвищення кваліфікації педагогів закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю. *Освітній фактор. Всеукраїнський науково-педагогічний журнал*. 2022. С. 106–109. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/19211> (дата звернення: 13.10.2023).

УДК 379.8.091.12:004

В. В. МІСЬКО, здобувач наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка;

В. Ю. СТРЕЛЬНИКОВ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філософії і економіки освіти Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

СКЛАДНИКИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються складники розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти, урахування яких сприяє формуванню його інформаційної компетентності. Авторами визначено вимоги до підготовленості викладачів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до формування інформаційної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти, запропоновано форми підготовки викладачів цієї освітньо-професійної програми через дистанційне навчання.

Ключові слова: освітньо-професійна програма «Позашкільна освіта», інформаційна компетентність, педагог закладу позашкільної освіти, професійна підготовка, педагогічні складники, формування.

Сьогодні потреби діяльності закладів позашкільної освіти якнайгостріше зумовлюють розвиток інформаційної компетентності педагога, адже він має діяти на засадах сучасної цивілізації, серед яких важливою є інформатизація як визначальна тенденція суспільного розвитку. Інформатизація визначає провідні ідеї удосконалення підготовки педагога закладу позашкільної освіти. Розвиток інформатизації освіти, спричинив

необхідність визначення освітніх завдань підготовки педагога закладу позашкільної освіти не лише як користувача електронної техніки. Сучасним пріоритетом його професійної підготовки стає розвиток інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти.

Аналіз проблеми розвитку інформаційної компетентності педагогів показав пріоритетну увагу до інформатизації освіти вітчизняних науковців (Г. Балл, О. Безпалова, В. Биков, К. Беркита, В. Бут, В. Галаган, Ю. Дорошенко, С. Жабін, М. Жалдак, Ю. Жук, А. Загородній, В. Клочко, Т. Коваль, Г. Козлакова, В. Копанєва, В. Кухаренко, Л. Лебедик [1–5], Ю. Машбиць, В. Михалевич, Н. Морзе, Р. Ріжняк, М. Пархоменко, І. Следзинський, І. Соколова, П. Стефаненко, В. Стрельников [4], Ю. Триус, О. Удод, М. Шкіль, Б. Шуневич, Є. Ющенко та ін.).

Незважаючи на велику кількість праць з проблеми формування інформаційної компетентності педагогів для закладів позашкільної освіти, вона досі є недостатньо вивченою, тому потребують додаткового обґрунтування педагогічні складники цього процесу, вимоги до підготовленості викладачів до формування інформаційної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти, запропонувати форми означеної підготовки викладачів через дистанційне навчання.

Педагогічними складниками розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти [1–5], є: 1) урахування якісного рівня початкової «вхідної» інформаційної компетентності особистості педагога закладу позашкільної освіти; 2) ефективне використання ним набутих знань, вмінь і навичок; 3) гармонійне поєднання і форм навчання педагога закладу позашкільної освіти (колективних та індивідуальних) на основі модульної організації змісту матеріалу і програмних засобів інформатики; 4) профільна конкретизація інструментальних навичок, загальнотеоретичних знань, одержаних на дисципліні

«Інформатика»; 5) організація міждисциплінарної взаємодії у розвитку інформаційної компетентності педагога позашкільця.

Критеріями визначення підготовленості викладачів до розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти можуть бути: професійно важливі риси характеру, психофізіологічні якості знання, вміння, навички [1, с. 132]. У структурі професійної компетентності педагога закладу позашкільної освіти виділяються компоненти: мотиваційно-ціннісний; когнітивний; система професійно важливих якостей; система здібностей педагога; афективний – здатність до емоційно-вольової регуляції поведінки, позитивне емоційно-оцінне ставлення до інформатики та її важливості у процесі розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти; конативний – уміння, навички, педагогічна техніка, поведінка [1, с. 132].

Підготовка викладачів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» до формування інформаційної компетентності особистості педагога закладу позашкільної освіти із застосуванням навчання в мережі Інтернет суттєво відрізняється від традиційної, беручи до уваги організованість, інтерактивну взаємодію здобувачів з викладачами освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта», незалежність від розміщення суб'єктів освіти у просторі і часі [1, с. 133].

За допомогою мережі Інтернет викладачу можна ефективно в асинхронному режимі засвоїти електронні підручники, віртуальні семінари, лекції, практичні заняття, запитання для контролю, самоконтролю засвоєння знань, що розвиває інформаційну компетентність особистості.

Підготовка викладачів освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» через навчання в мережі Інтернет забезпечує їм якісне виконання функцій, зокрема, щодо формування інформаційної компетентності педагога закладу

позашкільної освіти: 1) інформаційної – розкриває зміст навчання, часто викладений у друкованій формі, а також за допомогою всіх можливих засобів мультимедіа; 2) управління фаховою підготовкою педагога закладу позашкільної освіти – є засобом планування та реалізації фахової підготовки; 3) стимулювання – підвищує зацікавленість педагога закладу позашкільної освіти навчальним матеріалом, а також закріплює, стимулює можливостями використання знань у професійній діяльності педагога закладу позашкільної освіти, сприяє виробленню умінь і навичок роботи з ресурсами Інтернет, спеціальною додатковою літературою, довідниками тощо; 4) вправ і самоконтролю – забезпечує міцне засвоєння знань і вмінь інформаційної компетентності, яке досягається через повторення, вправи, систематизацію, контроль і самоконтроль; 5) раціоналізації – економить час і сили педагога закладу позашкільної освіти і викладача у неконтактний та контактний періоди навчання; 6) світоглядної функції – передбачає розвиток у здобувачів творчого мислення, культури професійної діяльності, наукового світогляду, цілісного ставлення до наукових і фахових знань і на основі цього формування емоційно-мотиваційної сфери педагога закладу позашкільної освіти й інформаційної компетентності особистості [1, с. 133–134].

Кожен з етапів розвитку інформаційних комп'ютерних програм і систем навчального призначення в освіті переважно визначався не дидактикою, а тими новими технічними можливостями нових комп'ютерів, які в освіті відігравали роль звичайних технічних засобів. В англійських країнах цей напрямок має назву Computer Assistant Learning. Із появою персональних комп'ютерів з'явився імпульс до створення навчальних систем, які покликані навчати без допомоги педагога. Це означає, що комп'ютерна система буде виконувати функцію управління навчальною діяльністю (Tutoring Systems) [4, с. 102–105].

Нами пропонується електронна форма підготовки викладачів на курсах-тренінгах (в асинхронному режимі), на яких викладач зможе засвоїти систему інформатизації навчання за допомогою комп'ютера. Система зможе «поєднати» цифровий світ електронних мереж з мозком людини як найбільшим дивним «комп'ютером», створеним природою. Лише навчившись сам, викладач освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» може навчити педагога закладу позашкільної освіти розвивати його інформаційну компетентність.

Отже, нами виявлені педагогічні складники розвитку інформаційної компетентності педагога закладу позашкільної освіти, сформульовані вимоги до викладачів, які забезпечують розвиток інформаційної компетентності педагогів закладу позашкільної освіти. Подальшу перспективу досліджень вбачаємо у виділенні етапів цілеспрямованого розвитку інформаційної компетентності педагогів закладів позашкільної освіти, виявленні законів, закономірностей, механізмів, технологій цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лебедик Л. В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017* : зб. тез доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 трав. 2017 р. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.

2. Лебедик Л. В. Інформаційні технології підготовки майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти. *Інформаційні технології та цифрова економіка* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : Видавничий центр ДУІТ, 2023. С. 76–78.

3. Лебедик Л. В. Професійний розвиток майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи засобами інформаційних технологій. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : зб. тез доповідей наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 10 груд. 2020 р. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. С. 42–45. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/view/10.12.2020> (дата звернення: 13.11.2023).

4. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін : навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15703> (дата звернення: 13.11.2023).

5. Лебедик Л. В. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у підготовку майбутніх учителів трудового навчання і технологій. *Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр.; О. В. Марущак (голова) та ін. Вінниця : ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. Вип. 6. С. 85–88.

УДК 379.821:005.51-048.35

О. І. ОПОШНЯН, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Л. В. ЛЕБЕДИК, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті доведено, що в системі управління закладом позашкільної освіти планування роботи займає одну з головних його функцій. Окреслено організаційно-педагогічні умови модернізації системи планування роботи закладу позашкільної освіти, детально розкрито першу організаційно-педагогічну умову, важливу для модернізації системи планування роботи закладу позашкільної освіти – розподіл і делегування повноважень між керівником закладу позашкільної освіти і його підлеглими.

Ключові слова: організаційно-педагогічні умови, модернізація, система планування, заклад позашкільної освіти, керівник закладу позашкільної освіти.